

IDEOLOGIA DE GÈNERE

LA CAÇA VATICANA D'UN FANTASMA

Enric Vilà i Lanao

Administrador del Centre LGTBI de Barcelona

Un fantasma desafia tothom: «la ideologia de gènere». Com si d'un espectre global, perillós i letal es tractés (ha estat comparada amb el nazisme, el marxisme i l'ISIS gihadista), la jerarquia catòlica ha donat l'ordre de la seva recerca i captura. Aquest fantasma posseeix la virtut de congregar pors de manera ràpida i exerceix el poder de mobilitzar el personal neo-conservador de manera coherent i amb eficàcia provada internacionalment. El seu multiús polivalent és alhora senzill d'aplicar, com un potent llevataques. El Vaticà veu en la «ideologia de gènere» una manera de fer front al feminisme i els drets LGTBI en un esforç mundial per redefinir lleis seculars per governar els sexes, la sexualitat, la reproducció i la família. En conseqüència, s'ha oposat no només a aquests canvis sinó també a qualsevol ús de la paraula «gender» en si mateixa, sigui en el món acadèmic o en documents legals. El terme s'utilitza des de fa anys però amb l'ús ja reiterat pel papa Francesc als seus discursos o encíclicues, ara sí: «Re-Habemus ideologia de gènere!». El Vaticà i la jerarquia eclesiàstica estan fent una croada global a l'ONU i en els fòrums internacionals i s'han aliat amb rivals interreligiosos i la societat civil.

LA LLUITA VATICANA A L'ONU CONTRA EL TERMES «GÈNERE» I «ORIENTACIÓ SEXUAL»

Als 70s el terme «gènere» va ser indispensable en l'agenda feminista per indicar l'essència del moviment i subratllar que els rols d'homes i dones són construccions socials que no deriven del sexe biològic. Fins a mitjans dels 80s el terme era inexistent a l'ONU. El primer document important on va ser utilitzat va ser a la 3a Conferència sobre dones a Nairobi (1985) però a la 4a Conferència a Pequín (1995), el Vaticà i els seus aliats van desafiar el terme «gènere» i van sol·licitar posar-lo entre

El Vaticà i la jerarquia eclesiàstica estan fent una croada global a l'ONU i en els fòrums internacionals i s'han aliat amb rivals interreligiosos i la societat civil

a la 3a Conferència sobre dones a Nairobi (1985) quan els Països Baixos van advocar pels drets de les lesbianes. Però tècnicament va entrar a l'agenda a la Conferència de Pequín (1995), quan el terme apareix al text esborrany. Immediatament el Vaticà, seguidors i alguns estats islàmics van posar el terme en claudàtors i va ser finalment exclòs. Després de Pequín, es va trigar gairebé una dècada abans que s'obtinguessin els primers resultats substancials en la lluita per accedir a la maquinària de l'ONU i s'inclogués l'orientació sexual explícitament a l'agenda a través de la sistemàtica introducció de casos de discriminació per orientació sexual en les deliberacions i documents dels organismes pertanyents de l'ONU i els vinculats però independents a ella.

MANIF POUR TOUS O EL MAIG DEL 68 NEO-CONSERVADOR A FRANÇA

El debat sobre el «gènere» va explotar el 2012 a França amb les multitudinàries mobilitzacions contra la *Loi Taubira* que obria el matrimoni a les unions del mateix sexe i va ser el detonador per a les dels anys següents i a tota Europa. Ningú s'esperava un moviment de tal magnitud i menys que els manifestants fessin servir eslògans com «Volem el sexe, no el gènere», «Iguals i diferents. Stop a la ideologia de gènere a l'escola». Segons el discurs de la *Manif pour tous*, el *gender* constitueix un vast projecte ideològic que uneix feministes, militants LGTBI i investigadors en estudis de gènere i és la matriu de les reformes ètiques condemnades per l'Església catòlica: contracepció, avortament, matrimoni homosexual, educació sexual, *gender mainstreaming*, lluita contra les violències de gènere, etc. Per als grups neo-con la simplificació del missatge és la clau, i d'aquí el seu èxit. La «ideologia de gènere» és un

claudàtors (mètode com en els documents de treball de l'ONU s'indiquen els textos en esborrany que no estan acordats). De fet la Santa Seu va intentar marginar el feminisme i els moviments a favor de la minories sexuals com a construccions occidentals on es sobreemfatitzaven les qüestions de drets sexuals i es negligien la pobresa i les malalties tropicals. D'altra banda, el primer intent d'eleva la qüestió de l'«orientació sexual» a l'ONU va tenir lloc

concepte polivalent i multiús que l'engloba i t'ho explica tot. Inscrit sovint en una lògica conspiracionista, aquest discurs suposa l'existència d'un projecte de revolució antropològica que ataca la diferència i la complementarietat de sexes i posa la humanitat en perill. Denuncien la dimensió totalitària i fan una crida als pobles a resistir aquest projecte polític imposat amb tota discreció per una elit global a partir d'institucions internacionals com l'ONU, el Consell d'Europa i la UE.

ELS ENEMICS DE L'INTERIOR, ELS ALIATS DE L'EXTERIOR

Les directrius del Vaticà són difoses arreu del món amb els mateixos eslògans, logos i argumentaris i apareixen en les agendes polítiques nacionals. Per llançar una campanya anti-gènere cal trobar un bon pretext, sigui un projecte de llei, un llibre per a nens o adolescents, etc. A més els anti-gender neo-con poden comptar amb el suport provinent d'altres religions que els ofereixen una caixa de ressonància. Contra el gender se'ls han unit els rabins i els musulmans. Pel costat protestant, els

progressistes que sostenen la diversitat passen a ser minoritaris. El paper de Rússia a l'ONU i en el Consell d'Europa per raons estratègiques s'ha transformat de la mà de l'Església ortodoxa en cap de files defensor de la família i dels valors tradicionals. Tota aquesta convergència religiosa els confereix una pretensió d'universalitat. En el combat anti-gènere, les Esglésies han pres una part activa en nom de les normes religioses i en particular el «dret a la vida». L'Església catòlica encapçala el compromís amb els ortodoxos i els protestants evangelistes. Aquests diversos corrents religiosos en competència i sovint antagònics (en particular als EUA i

Les polítiques religioses de gender s'han convertit en un dels reptes més importants en el món sencer i és probable que es mantingui com un afer de creixent rellevància en el futur immediat. Estem davant d'una carrera de fons i queda molt cam per recórrer.

l'Amèrica Llatina) no han dubtat a teixir aliances i accedeixen a importants recursos financers.

L'ESTRATÈGIA VATICANA DE LA POR I DESLEGITIMACIÓ DEL FEMINISME I LGTBI

La invenció vaticana d'una pretesa ideologia de gènere expressa els diferents matisos del pensament reaccionari: l'exaltació de la complementarietat de sexes, fòbia de la indiferenciació de sexes, por de la dissociació entre sexualitat i procreació, (d'aquí la criminalització del dret a l'avortament, la legitimació de l'homofòbia, l'estigmatització del matrimoni per a tothom i de la parentalitat de les parelles del mateix sexe) que amalgama realitats tan diverses. Procedeix igualment amb un maniqueisme i teoria del complot. Fòbies, estigmatitzacions que apel·len a l'emocional i que permeten desacreditar la idea d'igualtat entre homes i dones i de desqualificar l'accés a les minories sexuals als drets de ciutadania. Aquest descrèdit i desqualificació s'expressen sovint a través d'una retòrica virulenta. Les polèmiques al voltant de la ideologia de gènere són reveladores de la transnacionalització del discurs elaborat per l'Església catòlica que va de la mà de la transnacionalització de les mobilitzacions de milers d'ultra-conservadors i reaccionaris que estigmatitzen amb el mateix ímpetu realitats molt diverses. El desafiament polític és procedir a una desmobilització al voltant de l'extensió dels drets de ciutadania civil i social. És tracta de minar la legitimitat dels actors tan diversos com les associacions feministes o la comunitat LGTBI.

CONCLUSIONS

Les polítiques religioses de *gender* s'han convertit en un dels reptes més importants en el món sencer i és probable que es mantingui com un afer de creixent rellevància en el futur immediat. Estem davant d'una carrera de fons i queda molt camí per recórrer. El fantasma de «la ideologia de gènere» que el Vaticà té en marxa s'assembla a un poderós llevataques dissenyat per combatre les impureses, taques i ombres del feminisme i del moviment LGBTI a la rentadora vaticana. Però no s'aconsegueix el blanc més desitjat. Fora bo canviar i adoptar un programa de colors adaptat per a la humanitat diversa i global dels signes dels temps. Les persones a les quals se'ls apliqués veurien potenciats els seus dons i colors millorant la calidesa del món. No permetria que el llevataques deteriorés tant la rentadora vaticana...

DOCUMENTACIÓ:

- DAVID PATERNOTTE, «Habemus Gender! Autopsie d'une obsession vaticane»; JOKE SWIEBEL, «Recognizing Gender and Sexuality at the United Nations»; ANNE MORELLI, «Genre et catholicisme»; JACQUELINE HEINEN, «Genre, normes et religions»; ANNE-CHARLOTTE HUSSON, «Stratégies lexicales et argumentatives dans le discours anti-gènere: le lexique de *VigiGender*»; BÉRENGÈRE MARQUES-PEIREIRA, «Genre et backlash» a *Habemus gender! Déconstruction d'un risposte religieuse*, Brussel·les: Universitat de Brussel·les, 2015.
- UN doc. A/CONF.177/L.2: *Report of the Informal Contact Group on Gender*, 7 July 1995.
- UN doc. A/CONF.177/20, Ch. I, Annex II p. 4 ff: *Platform for Action*, in *Report of the Fourth World Conference on Women*, 4-15 Sept. 1995.
- UN doc. A/CONF. 177/L.1, 14 May 1995, § 48, 180b, 226 and 232h: *Proposals for consideration in the preparation of a draft declaration [and] draft platform for action*.